

Beeld/spraak

Frank BAHNMULLER / Jozefien VAN HUFFEL

DEERLIJK | Twee pastoors op een ouderwetse weegschaal leiden in Deerlijk het einde van de zomer in. Het gezamenlijke gewicht van de eerwaarde heren was immers het antwoord op de schiftingsvraag bij drie zoektochten die de parochianen de hele zomer lang konden afstappen. Een makkelijke vraag was het niet. Want hadden de pastoors meegewandeld en waren ze dus enkele kilo's kwijt? Of deden ze zich vlak vóór het wegen net tegoed aan de heerlijke chocolademousse die de eigenaar van de weegschaal, een molenaar, serveert?

Een monsterachtige draak

Thee & Televisie

Marcel VAN NIEUWENBORGH

„Eerlijk gezegd, hebben we weinig zin om iets te schrijven over het onderwerp. We beseffen namelijk zeer goed dat Tom Lanoye en zijn fanclub zitten te wachten tot iemand zich druk maakt over de televisieserie *Het goddelijke monster*, die de Vlaamse kijker tien zondagavonden na elkaar krijgt voorgeschoteld. Maar kunnen we het laten?

De hysterische hype die aan de daadwerkelijke uitzending van de serie voorafging, heeft bij ons weten zijn weerga niet in de televisiegeschiedenis: een omroepster die de kijkers dagen vooraf mededeelt dat ze nauwelijks kan wachten tot het zondagavond is om *Het goddelijke monster* te aanschouwen! Misschien wordt het toch eens tijd dat die omroepsters worden afgeschaft. Samen met Afghanistan en Oezbekistan is Vlaanderen de enige plek waar de openbare omroep nog omroepsters in dienst heeft en blijkbaar verschilt hun opdracht in weinig van die van hun collega's in bovengenoemde staten: het propageren van de waan van de dag.

Lyrische stukken verschenen er in de Vlaamse pers, dithyrambische lofzangen. „Ge ging eens zien wat ge ging zien!” Van een blad als *De Standaard* hadden we niets anders verwacht. Bovengetekende kende nog de tijd dat iemand van de hoofdredactie achter de recensent ging

staan, tot die over een nieuw theaterstuk van Tom Lanoye zijn eerste superlatieven op zijn computerscherm had getikt. *Het Laatste Nieuws* was er dan weer als de kippen bij om de aandacht van de lezers te vestigen op de tweede aflevering waarin een heel bijzondere darkroom-scène zou te zien zijn.

De verhalen van *Humo* uit de jaren 1990 over de Europese subsidies voor tapijtverkopers, de atomaschriftjes van een toppoliticus, het schandaal met de legerhelikopters van Italiaanse makelij, de dioxinecrisis in volle verkiezingscampagne, aangelengd met een scheut Shakespeare en in de serie opgesmukt met televisueel maniërisme (kogels die in het beeld blijven zitten, afgescheurde slotbeelden)... *Het goddelijke monster* is een monsterachtige draak.

Dat het West-Vlaams dat in televisieversie van het boek wordt gebrabbeld compleet onnatuurlijk is en grotesk aandoet, heeft ermee te maken dat het gaat om een gebrekkige Claus-imitatie. Waar Hugo Claus erin slaagde om zijn personages vaak een taal mee te geven die evenmin algemeen beschaafd Nederlands was, bleef die wel geestig en beeldig. In de televisiebewerking van Lanoyes trilogie wordt dat allemaal extra karikaturaal.

Als de bobo's, de bourgeois bohemiens, tijdens – zeg maar – een theaterfestival als Avignon Lanoyes burlleske

vertoon te zien krijgen en het gillen en krijten moeten aanhoren en die pathos over het noodlot moeten beleven, dan valt dat allemaal niet op tussen wat op zulke festivals op de affiche staat. In de Vlaamse huiskamer sorteert dat echter een heel ander effect. Op het eerste net, waar met *F.C. De Kampioenen* doorgaans in een andere divisie wordt gespeeld, is het haast een pure provocatie.

Maar we moeten natuurlijk, zoals Lanoye het in zijn onnavolgbaar taaltje uitdrukt „*vuur de toleraanse*” zijn. Is er dan geen ruimte voor dat soort experimenten op de openbare omroep? Moet kunnen, maar dan het liefst op Canvas op het late avonduur. Zij die niet kunnen wachten tot het zondag is, blijven daar beslist voor wakker. In plaats van de dagelijkse minuut ‘waterdruppels zien vallen’ of ‘creatief zijn met post-its’, de kijker aangeboden door het verdiepende net, tien keer vijftig minuten Lanoye.

We lazen in de krant dat eerlang in Tom Lanoyes geboortestad Sint-Niklaas een wandelpad naar de meester wordt vernoemd. Dat is een opstap naar zijn nominatie voor de Nobelprijs in oktober. Het duo Mulisch-Claus zal voortaan worden vervangen door het tweespan Nooteboom-Lanoye. Alleen, ze zijn niet gek, die Zweden.„